

mark as a universal crime, i.e. punishable irrespective of where it was committed and irrespective of the perpetrator and the victim.

44. In reply to the Chairman, [Mr. Hagel-Sørensen] said that torture was covered as a universal concept or crime under section 8, of the Criminal Code *regardless of nationality and the place where it had been committed* (CAT/C/5/Add. 4, para. 19).« [Kursiveret tekst fremhævet af Justitsministeriet].

Der blev således ikke i den sammenhæng taget stilling til det spørgsmål, som nu foreligger i forbindelse med den israelske ambassadør, nemlig spørgsmålet om betydningen af diplomatisk immunitet i forhold til torturkonventionens regler.

Spm. nr. S 3812

Til justitsministeren (30/8 01) af:

Søren Søndergaard (EL):

»Kan ministeren bekræfte, at den britiske højesteret (House of Lords) i forbindelse med Pinochet-sagen slog fast, at Det Forenede Kongerige (UK) anser tortur for at være en universel forbrydelse som både forhenværende og fungerende statsoverhoveder kan retsforfølges for?«

Begrundelse

Der henvises til artikler i Ekstra Bladet den 16.-18. august 2001.

Svar (19/9 01)

Justitsministeren (Frank Jensen):

1. Der eksisterer ikke nogen global anerkendt definition af begrebet »universel jurisdiktion«. Ved universel jurisdiktion forstås dog normalt en konventionsbaseret folkeretlig forpligtelse til at kriminalisere og retsforfølge bestemte forbrydelser, uanset hvor forbrydelsen er begået, og uanset ofrets og gerningsmandens nationalitet.

En række konventioner til bekæmpelse af internationale forbrydelser indeholder således regler, hvorefter de deltagende stater har pligt til enten at retsforfølge eller udlevere en person, der påstås at have begået overtrædelser af kon-

ventionen, når denne person befinder sig på deltagers statens territorium, uanset hvor overtrædelseren er begået og den påståede overtræders nationalitet (*principperne aut dedere aut judicare*).

Sådanne regler findes f.eks. i FN's konvention af 10. december 1984 om tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf (torturkonventionen) artikel 5, stk. 2, jf. artikel 7.

2. Inden for folkeretten skelnes der mellem to former for immunitet, henholdsvis immunitet *ratione personae* og immunitet *ratione materiae*.

Immunitet *ratione personae* (immunitet knyttet til personen) kan påberåbes af fungerende statsoverhoveder og diplomatiske repræsentanter. De nyder fuld immunitet, herunder mod strafretsfølgning. Da denne form for immunitet er begrundet i selve det forhold, at den pågældende er statsoverhoved eller diplomatisk repræsentant, beskytter immuniteten alene i den periode, hvor den pågældende har dette hverv.

Forhenværende statsoverhoveder og forhenværende diplomatiske repræsentanter kan alene påberåbe sig immunitet *ratione materiae* (immunitet knyttet til sagens genstand). Denne form for immunitet har en mere begrænset karakter. Immunitet *ratione materiae* omfatter således ikke private handlinger begået i den periode, hvor den pågældende fungerede som statsoverhoved eller diplomatisk repræsentant, men alene handlinger, der er begået som led i varetagelsen af dennes officielle hverv som statsoverhoved eller diplomatisk repræsentant.

3. Chiles forhenværende præsident Augusto Pinochet blev i oktober 1998 anholdt i London på grundlag af en dommerkendelse udstedt i henhold til den engelske Extradition Act fra 1989 med henblik på at opfylde en foreløbig spansk begæring om udlevering fra Storbritannien til Spanien med henblik på strafforfølgning for bl.a. tortur og forbrydelser mod menneskeheden.

Pinochet-sagen i Storbritannien indeholdt flere folkeretlige aspekter. Et af de centrale spørgsmål i sagen var, om Augusto Pinochet som forhenværende statsoverhoved i Chile nød immunitet *ratione materiae* og dermed ikke kunne udleveres til Spanien med henblik på strafforfølgning for de påståede overtrædelser, herunder tortur, begået i hans præsidentperiode.

Efter at 2. instansen (Queen's Bench Divisional Court) havde afvist, at Pinochet kunne strafforfølges i Storbritannien med henvisning til, at han som statsoverhoved – også efter at han i